

СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

РѢКЪ VI.

Мт. Кармель, Па. Четвергъ 9-го Червня 1898.

Число 23.

Календарь.

9	Ч.	Никиты
10	П.	Теодосія
11	С.	Исаакія преп.
12	Ш.	1. ВСѢХЪ СВЯТЫХЪ.
13	П.	Юстифа (Почас. посту)
14	В.	Илифора
15	С.	Ауклиана. Клеодія

Змѣстъ.

Зъ поля битвы. — Захланность вугляныхъ бароновъ. — Вѣсти зъ Канады. — Гигиена або наука о здоровью. — Що чунати зъ свѣтѣ? — Новинки. — Смѣшне. — Фейлетонъ: Капиталъ и праця. — Стяжъ: Притча про красу. — Нью Йоркъ передъ 200 роками. — Оголошеня.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза“ най посылають везупне и мѣсячне до касiera.

Mr. George Chylak
OLYRNANT, PA.

И увѣдомлять секретара поць адресоу:

Rev. John Ardan
P. O. Box 418
OLYRNANT, PA.

ЗЪ ПОЛЯ БИТВЫ.

Сервера въ клѣтцѣ.

Испанска флотыла подъ проводомъ Серверы захла до кубанского порту Сантьяго, де ѣй загородила въ часъ дорогу до вѣдвороту американска флота подъ проводомъ Шлія. Дни 2. с. м. Шлія зачавъ бомбардувати надбережній форты, котры майже цѣлковито понащивъ. Коли въ горлѣ порту було повно дыму, одень малый амер. корабель вплынувъ до порту и тамъ побачивъ испанску флоту, котра зъ браку вугля не могла втѣкнути передъ неприятелемъ.

Невдовзъ по бомбардуваню фортѣвъ надплынувъ и Самсонъ зъ своими кораблями и теперъ передъ Сантіаго де Куба стоить сильна

флота американска, котра держитъ Испанцѣвъ мовѣ птахѣвъ въ клѣтцѣ.

Шлія, коли на певно дознавъ ся, що Испанцѣ знаходять ся въ портѣ сказавъ: „Вже они не будуть оглядати больше своего краю.“

Банкротство Испаніи.

Въ Испаніи великій переполохъ мѣжъ людьми, що мають ошадности въ тамошнихъ банкахъ. Каждый спѣшитъ ся и хоче выдѣнати паперовый грошъ на срѣбный, бо сподѣють ся, що невдовзъ паперовый грошъ не будуть тамъ мати жадной вартости. Якъ Испанцямъ бракуе срѣбной монеты, а жадна дежава не пожити, то испанскій рядъ буде приневолений пускати въ обѣгъ паперовый квиты, котры примусово мусять люде брати якъ грошъ.

Вѣдвуга Американцѣвъ.

Цѣлой американскѣй флотѣ навкучилось стоить такъ безчинно передъ портомъ Сантьяго де Куба и дожидати, коли то Испанцѣ зволять выхати бити ся. Отже жъ адмиралъ Самсонъ дня 4. с. м. вправъ на той помыслъ, щобъ выслати наблихній корабель и въ найвузшомъ мѣсци порту затопити его, а въ такой спосѣбъ унеможливити выѣздъ испанскимъ кораблямъ. — Розумѣе ся, що тѣ, котры бы похали той корабель затонлювати, були выставленой на неминучу смерть, тому Самсонъ не ирказувавъ, а спытавъ ся, хто-бы хотѣвъ посвятити ся. Охочихъ смѣльчакѣвъ зголосилось чимало, то вѣнъ выбравъ зъ помѣжъ нихъ офицера Р. Гобзона и сѣмохъ морякѣвъ и выславъ ихъ зѣ старымъ вуглянымъ кораблемъ. Тѣ щасливо переплыли мѣсца, де були под-

водній мѣны, та коли приближали ся до тон вузкопшійки порту, зъ испанскимъ кораблѣвъ дали до нихъ огня зъ пушокъ, та они середъ куль доплыли до згаданого мѣсца, затопили корабель, а самый повтѣкавши на лодку подалсь Испанцямъ, бо назадъ утѣкати вже не могли. Коли Испанцѣ приймили ихъ якъ полонникѣвъ, подпвляли ихъ

вѣдвугу, а испанскій адмиралъ Сервера выславъ вѣстку до Самсона, що готовъ ихъ перемѣнати за испанскихъ полонникѣвъ.

Теперъ Испанцѣ вже не будутъ могли выхати зъ порту, а и амер. флота не истребуе цѣла стоить при входѣ до порту, а якъ здасть ся, часть ен удасть ся въ вѣнше мѣсца.

Куба вѣдтята вѣдъ Испаніи.

Всѣ дроты телеграфичный, що лучили Кубу зъ Испанією, вже поперетинаной, а повстанцѣ зновъ поперерывають ихъ на суши и такимъ способомъ испанскій полководцѣ на Кубѣ не будутъ могли подавати своему привительству въ Мадридѣ жадныхъ вѣстей.

Захланность вугляныхъ бароновъ.

Въ послѣднихъ двоухъ тыждняхъ не було такого дня, щобъ робѣтники притвердомъ углю не вѣдѣзжали або на захѣдъ Пеннсилвенія до мягкого вугля, або до испанскихъ станѣвъ, або тако вѣрствѣ до краю. — Зразу англицкій часописи подѣмѣхували ся, що люде побоюють ся войны та тому и втѣкають самѣ не знаючи куды, але опѣсла и они мусѣли застановити ся надъ причинами той утечѣ. А богато не треба було шукати за причиноу, бо она дуже проста и ясна. Не було и нема работы при твердомъ вуглѣ та за те при мягкомъ робятъ день на день. И ось чому люде выходили зъ вѣсходной Пеннсилвенія.

Коли се побачили промисловцѣ, стали и они лѣкаться, бо ачу-жъ якъ неправду таке безроботе потребае довшій часъ, то всѣмъ прійде ся збанкрутовати. — Тай дальше до митинговъ радити надъ тымъ, якъ бы то зробити, щобъ при твердомъ вуглѣ робили больше, а не якъ доси по два не цѣлыхъ дни въ тыждни, тай вывѣдаться вѣдъ компаній, чому они не выдобувають больше вугля. Найперше ухвалено выслати петицію до президента Сиолуч. Державъ, щобъ той порушавъ ту справу въ конгресѣ, бо якъ такъ дальше иде якъ доси, то мѣжъ народомъ загостять невдовзъ голодь. А то бы не добре було, якъ бы Американцѣ милосердильсь надъ чужими Кубанцями и выдавали на нихъ миліоны, подчасъ коли свой народъ не мае хлѣба.

Проти той захланности понесли ся численни протесты всѣхъ добрымислячихъ людей и якъ зачувати, що невдовзъ мають на ново робити при твердомъ вуглѣ по 4 дни въ тыждни.

Часы теперъ бурливы — безробѣтний людъ могъ бы подѣ ту пору ворущити ся, то-жъ може бути, що зацять-кають ихъ на той часъ якою работоу.

Друга справа. Компанія

ТАРАСЪ ШЕВЧЕНКО, найблѣжайшій поеть Русеи-Украины, родивъ ся 1814 р., а умеръ 1861 р.

КАПИТАЛЬ И ПРАЦЯ.

Зъ нѣмецкого переклавъ Н. Д.

Вдовжъ черезъ поля ступавъ молодець, тонкій и хорошій, величава, висока постать; на бедрахъ его висавъ легкій фартухъ, на головѣ якобинска шапка, — се бувъ першій май, той неспокойный духъ, той новый месецъ, про котрого снили въ день и къ ночи пониженій, угнетений, а котрого богачѣ такъ тяжко ненавидѣли. Вѣнъ приходивъ зъ далекихъ сторѣвъ — зъ далекихъ повничныхъ сторѣвъ, зѣ свѣтѣвъ, де лежить вѣчный свѣгъ, де залагавъ вѣчна ноць, вѣнъ перейшовъ леды и замети свѣжній и дѣбравъ ся при концѣ марца до краю, де весна доперва першоу своею, несмѣлоу ногоу ступае. И вѣнъ видѣвъ, якъ зрадливыи цвѣтѣвъ прикрывае зновъ свѣтлоу поволокою першій цвѣты, першій дѣти, першій проблески весны. Однако молодець прямовавъ напередъ безъ упину впередъ, подѣ его ногами выросали масеві квѣты-дѣти, воздухъ теплѣйшавъ и наповнявъ ся весняною аромоу, метелики будились и вымысали першій соки цвѣтѣвъ, пташки звивались зъ дерева на дерево, вылѣтали въ гору и хоромъ спѣвали пѣсню весняну, вѣдичну пѣсню природѣ, що опять весняною рукоу повела по землі.

Не довго вже йшовъ молодець; вѣнъ подыбавъ подростка хлопца, котрый двигавъ понадъ его силы тягаръ. А сей тягаръ пригнѣтавъ хлопца до землѣ, а горячій потъ цюркомъ лявъ ся зъ его чола, а вузка грудь ледви подносила ся.

— Чому не бавишь ся ты зъ осытими мотылями и пташками на сѣй уквѣтчаной луцѣ?

— Я не могу.
— Кто тобѣ се взбороняе?
— Мой панъ, до котрого сей тягаръ належитъ.

Тупнувъ ногоу молодець и поскоривъ кроку. На поли подыбавъ вѣнъ селянина, котрый сидѣвъ бѣла своего плуга и грызъ кусникъ сухого хлѣба.

— Чи-жъ рѣля вже така пуста, що лишь тобѣ отсей кусникъ сухого хлѣба вродить?

— О, рѣля плодovitа досыть, она выдае богато, але се поле, плугъ и плоды зъ той землѣ и мои сирацьованій руки належать до мого пана, толькѣ зголодѣльшій желудокъ то мой.

Вѣдтакъ зближивъ ся молодець до хатинки, околеной пустымъ огородомъ. Черезъ вузенькій шибъ вѣкна можна було побачити молоду дѣвчину, зъ червоными, горѣющими очима, лице ея було блѣде и выхудле, а грудь худощава. Дѣвчина була убрана въ подерту одѣжъ, а худій руки насилыли дорогій коралъ и черлы.

— Чи не могла-бы ты троха водпочити и вмѣсто той работы, плекати цвѣты въ огородѣ?
— Я могу имъ дати зѣвяти, якъ я сама, а тѣ перлы и коралъ потребуе мошъ рукъ.

— Чи тобѣ такъ дуже спѣшно зъ тою работоу?

— Менѣ нѣ, але дочка мого пана потребуе ихъ конечно.

Не далеко зайшовъ молодець, якъ побачивъ молоду матѣр, котра мала двоухъ малыхъ хлопчикѣвъ, одного держала при груди и вѣнъ ссавъ цѣлоу силоу и перебрывъ ножками вдоволеный, а другій валавъ ся по стѣжцѣ и тягнувъ молоко зѣ своею порожноу фляшки.

— Чому ты не пригорнешъ и ту дитину до своей груди?

— Во оно мое власне.

— А то друге?

— То паничикъ нашего пана, ддятого ему першенство належитъ ся.

И покивуючи головоу зайшовъ молодець надѣ отворѣ глубокой ямы, до котрой входили блѣдїи човѣчки зъ горѣющими лампками на чолѣ.

— Почекайте — чи не могли-бы вы радше ту лишити ся на яснѣмъ соняшномъ свѣтлѣ? Свѣжій воздухъ заразъ вѣдѣвѣживъ бы вашъ поблѣдлїи лица.

— Мы мусимо.

— Кто васъ змушуе?

— Нашъ панъ.

Пѣшовъ засумованый молодець въ дальшу дорогу и зайшовъ до мѣста, въ котромъ будовали робѣтники величезный дѣмъ зъ самого тесаного камѣня, закладали желѣзній дверѣ и грубай сталеви краты.

— Що то вы будете?

— Вязницю.

— Чи-жъ вамъ потрѣбно еѣ?

— Намъ нѣ, але нашъ панъ еѣ потребуе.

— Для кого-жъ?

— Для насъ самыхъ. Ту замыкають насъ, если мы спокѣйно не хочемо працювати.

Та вкѣнци прійшовъ вѣнъ до одной великой фабрики. Ту кпѣло вѣдъ работы. Кола машинъ гудѣли, молоты гремѣли, пилы скрипѣли, а пара и дымъ затрѣвала воздухъ. Тысячѣ, тысячѣ робѣтничковъ и робѣтницъ увивалось по той брудной фабрицѣ вѣдъ ранку до вечера. Такъ ни машиннахъ споживали они свою нужденну вечеру и не смѣли глянути на зеленѣющей поля, не

смѣли вѣддыхати свѣжимъ веснянымъ воздухомъ, не смѣли любоватись спѣвомъ пташенятъ. Якъ арештанты працювали они, прикрѣпленїи невидимымъ ланцухомъ. Та они радї-нерадї вѣчно перемешковали въ дымѣ фабричномъ, бо хоть бы котрый зъ нихъ хтѣвъ опустити то пекло, то вже на брамѣ чекавъ его страшный голодь. Они вѣчного своего не мали, помимо своей тяжкой працѣ.

Але тамъ на горбку, по другѣй сторѣвѣ фабрики, стояла чудова палата. Тамъ мешкавъ вѣнъ, той панъ, на котрого все працювали, котрый ихъ всехъ „годувавъ“ и котрый ихъ всехъ мордувавъ. Ту не побачивъ-емъ бѣды и нужды, все яснѣло богатствомъ и достаткомъ. А панъ сидѣвъ въ богатѣй комнатѣ, украшенѣй всеми достатками, на якї лишь штука и промислѣ могли здобути ся. Вѣнъ однакъ не добававъ того всего. Зѣ напруженоу увагоу глядѣвъ вѣнъ въ велику книгу, котра лежить передъ нимъ розгорнена. А въ той книгѣ стояли самѣ цифры — нѣчого, толькѣ цифры. Тѣ цифры, то були люде — живїи люде, перемѣненїи въ мертви цифры. Ту стояли люде-цифры все, тысячки ихъ, зѣ своимъ шпикомъ, костями, зѣ своимъ цастемъ и здоровлемъ. Для него были лишь цифрами, нѣчого иного, толькѣ цифрами. Ихъ добро и недѣла, не обходила его, для него было лишь то важне, скѣлько ихъ праця и знане принесе ему чпстѣи користи. И вѣнъ числивъ и числавъ, вѣдъ вчасноу ранку до пѣзнои ноци и нѣколи не бувъ вдоволеный зыскомъ. Жадна зыску и бракъ всякого людского чутия вырыли свое пятно на его лица. На боцѣ стояла желѣзна скриня, якъ твердыня, уквѣплена въ сталь, въ желѣзо, сильными замками запечатана. Въ нѣй лежали сто-

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All communications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи и гроші просятъ высылати по адресу:

То „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЪ ВО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРГЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Купуйте книжки!

Въ редакціи „Свободы“ можна достати слѣдующіи книжки:

- Канадійска Русь**
Написавъ Н. Дмитровъ
ЦѢНА ..... 10 цт.
- Якъ чортъ заслуживъ кусника хлѣба.**
ЦѢНА ..... 10 цт.
- Образки зъ Америки.**
Написавъ Бузько.
ЦѢНА ..... 10 цт.
- Народный рухъ Австро-Угорскихъ Русинѣвъ Ч. І.**
Написавъ М. Павликъ.
ЦѢНА ..... 15 цт.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ.

ПО БИТВѢ.

Опишу братьямъ мою битву, та не такую, що въ нѣй трубы грають и трупы падають, а такую, що обійшла ся безъ крови, безъ смерти. Помимо того була то борба тяжка, особливо для руского народа, котрый давно вже зрѣкъ ся всякою боротьбы, а все йшовъ годъ ладъ можныхъ и богатыхъ, котры привыкли ся чимъ будь збувати бѣдныи народъ.

Ся свои слова я водношу тежъ до Галичаны. Правда, тамъ уже починае бути жите, то значить борба о свое истноване, але якъ-жь ще слабий ознаки сеи борбы? Тамъ доперва колька, а най кольканайцять одиниць позначало, якій теперъ важкій часъ для руского народа. Говорю не въ томъ змыслѣ, мовъ то прочій нѣчого вже и не тямлять, нѣ, только тверджу, що лише пару людей зрозумѣли ясно, що боротись, значить, приложити свои руки до важкой работы, а не по давному слову ми только воювати.

Та казку треба зъ конца казати. Зъ початкомъ цвѣтня с. р. я прийшовъ до Едмонтону, якъ душпастирь рускихъ людей, тамъ вже освѣтшихъ. Сейчасъ я, уважаючи за потрібне похвати до латинского-французкого епископа въ St. Albert, бо знав-емъ, що вонъ именно побывавъ ся за тымъ, щобъ для нашихъ людей будъ свѣя священикъ. Водъ него я довѣдавъ ся, що унїятѣвъ мешкаючихъ въ окрестности Едмонтону будъ зъ 90 родинъ, та що вонъ людямъ въ Еднѣ предлагавъ дарувати дошки, вѣкна, дверѣ, цвяки до церкви и що слова своего дотримае. Не дуже менѣ се подобало, бо зъ лица его и его прибочниковъ-священниковъ познавъ я, що по-затимъ дарункомъ крые ся ненавѣ охота нашъ людъ взяти въ свою опѣку.

Та мовы его я выслуховавши супокѣино. Коли я вже мавъ зъ St. Albert водѣздити, запитавъ ся мене епископъ, чи я мѣгъ бы одного братчика зъ езуитѣвъ запрятати по латинскому обряду, на що я водповѣвъ, що сего менѣ не можна. Такъ и той братчикъ не похвавъ зѣ мною въ Едну, хотъ пев-

но будъ бы присѣвъ зѣ мною для моего товариства, коли-бъ я на се будъ згодивъ ся.

Менѣ дали санѣ и фѣрма-на Француза и зъ нимъ я въ субботу передъ цвѣтною недѣлю заѣхавъ въ Едну, де попередъ всего заѣхавъ въ хату ч. Михайла Полишия, въ которого хатѣ знайшовъ досыть людей нашихъ и телу гербату и такъ при гербатѣ намъ йшла розмова. На другій день була цвѣтна недѣля. Людей до церкви зѣбралось не трохи и тому я сказавъ людямъ, що по причинѣ ихъ частыхъ писемъ по священника, я приѣхавъ до нихъ, але прошу, щобъ дали менѣ утримане. Люде заворушились, а оденъ зъ людей сказавъ, що епископъ обѣцявъ давати утримане священникови, на що я водповѣвъ, що утриманя водъ епископа не прийму, только водъ своихъ людей.

Но ничъ. Въ Свѣтлый Понедѣлокъ я правивъ Службу Божу на иншомъ мѣсци колоныи и тамъ всѣ люде кромѣ одного унїята, що думае перейти на православие, згодились менѣ давати утримане. Того самого дня згодивъ ся майстеръ, згоджений ще въ листопадѣ минушого року, поднятись сейчасъ по засѣвахъ будову церкви подъ тымъ условьемъ, щобъ люде ему допомагали, бо за тано згодивъ ся. Люде водповѣли: всѣми силами будеме старатись!

Всѣ гараздъ, думаю. И дѣвно, по свѣтахъ въ колька днѣвъ прийшовъ майстеръ и почавъ отесувати дерево, котре понавожували люде ще въ замѣ на церковь.

Але прийшло писмо зъ уряду. Въ томъ писмѣ будъ написано, что урядъ водступае 40 акрѣвъ землѣ подъ церковь, а 120 акрѣвъ для священника. Було такожъ въ томъ писмѣ натякнено, что отецъ Ледукъ, заступникъ епископа зъ St. Albert, мае щось до той справы.

Тымчасомъ буде ся церковь, треба дощокъ, вѣконъ, дверей и т. д., отже треба ѣхати до епископа по дарунокъ. А я все говорю людямъ, щобъ на дарунокъ не спускали ся, а обраховали ся самѣ, что насъ буде коштovati церковь, бо певный есмь, говорю, что за дарунокъ епископови чимсь тре-

ба водвѣчатись. Добре, мовлять люде, мы обрахуемось. А де-жь бы? Такой просторой хаты нема, то треба на дворѣ.

Посѣдалимы на колодахъ коло одной фермерской хаты и зѣрбили рахунокъ. Выйшло на 401 долларѣвъ зъ майстромъ, не вчисляючи вартости дерева и работы самыхъ людей.

Дальше выйшло на верхъ пытае: Хто мае дати тыхъ 401 долларѣвъ? Показалось, что только 40 фермерѣвъ, бо прочій, за для свои байдужности до сеи церкви не мають гадки належати.

Але тыхъ 40 фермерѣвъ не въ силѣ зложити только грошей, а навѣтъ и половину (якъ казали люде), котрой сейчасъ треба въ разѣ, коли-бъ епископъ за дарунокъ бажавъ якои водплаты водъ нашихъ людей. Но, отже треба ѣхати до епископа, та й до офісу розвѣдатись, якъ стоить справа зъ дарункомъ и зъ 40 акрами, а зглядно зъ цѣлю фармою (160 акрами досконалой землѣ). Вдуть въ Едмонтонъ, попередъ до офісу, щобъ платити фарму. Приѣздять, пытають ся, а агента же, что 40 акрѣвъ подъ церковь уже заплаченъ. Хто заплативъ? Отецъ Ледукъ, а 120 акрѣвъ може заплатити самъ священникъ и буде его фарма.

Люде, а було ихъ чотырохъ, збурились. Идутъ до о. Ледука, а вонъ ихъ успокоюе солодко, что 40 акрѣвъ и церковь и школа и все, буде належати до громады греко-католицкой. Люде нѣ въ сыхъ, нѣ въ тыхъ. Иду я, пытаюсь: Скажѣтъ менѣ честный огче, до кого буде належати по правдѣ 40 акрѣвъ, церковь и т. д. и кто буде нею завѣдовати? Напишѣтъ менѣ се! А вонъ менѣ написавъ по латински: 40 акрѣвъ и церковь будуть належати до громады греко-католикѣвъ, а завѣдовати тымъ добромъ будуть епископъ латинскій, священникъ унїятскій и двоихъ людей зъ народу. Перечитавши се, я сказавъ ему, что на то люде нѣколи не згодять ся. Но, казавъ о. Ледукъ, такъ мусить бути, такъ право тугейшой діецези. Побачимо, водповѣвъ я.

За якийсь часъ ѣдутъ зновъ люде, якъ казали, до епископа, але вже безъ намѣру брати якои дарунки. По-

мѣрковали собѣ, что для обряду руского подобной дары, якъ дошка, можуть бути небеспечныи.

На той часъ не було о. Ледука въ Едмонтонѣ. Заступавъ иншій отецъ епископа. Люде нашъ прийшли зъ переводчикомъ и повторяють ему все въ одно, что зарядъ маеткомъ церковнымъ мусить належати до громады, а не епископа. А вонъ имъ вѣе: Все буде належати до васъ... Добре, буде належати, а чого-жь епископъ мае въ нашъ маетокъ мѣшатись? Намъ казавъ о. Ледукъ, что хвѣсть ката не може цѣлымъ котомъ заряджувати, такъ мы, хвѣсть, кажемо, что мусимо самѣ заряджувати, хотъ мы хвѣсть, а вы котѣ. Отецъ же французскій зновъ править свое, что такъ тутъ право и годѣ. Тогда люде нашъ кажутъ: коли такъ тутъ право, то мы пойдѣмо поспытатись адвокатомъ. А отецъ, почувши тѣ слова, вповѣвъ: То мы роздѣлюемось и нѣчого вы не дѣстанете, нѣ на церковь, нѣ на школу, нѣ на плебанию, нѣ вашого священника. А что до тыхъ 40 акрѣвъ, то я напишу до офісу, щобъ на васъ переписали. Бувайте здоровы! А нѣ цвяка не дѣстанете! Бувайте здоровы!

Тутъ и конецъ войнѣ, и битвѣ конецъ. Хто прочитавъ тое, помыслить собѣ: Що-жь ту за битва? А я скажу: таки добра! Добре, что еѣ не видно, але той, хто уважае гараздъ, якои люде були перше ласѣ до дарунку, а якъ водтакъ водъ него водкнулись зъ обуренемъ и обридженемъ, побачитъ ясно, что не только зъ французомъ вели борбу, але и зъ собою. Я вже въ Галичинѣ завважавъ, что нашъ люде не розумѣють того, что то значить бути самостойнымъ. Все на когосъ другого бажаетъ здати свои справы, хотъ бы якъ пекучій, не вважаючи на тое, якои той другій чоловікъ, только щобъ самѣ о собѣ не клопотатись. Е то раса зовсѣмъ не культурна.

Справдѣ, вся тота церковна борба нагадуе намъ щось азійского, щось нашими предками давно, давно пережитого. Але показуе тежъ, что въ нашомъ народѣ вольнѣй традиціи и вольнѣй думки зовсѣмъ не пережились. Интелігентныхъ людей задачею есть, выкликати тѣ

думки въ народѣ, выкликати и на нихъ основувати нове жите.

А теперъ звернусь до братьевъ моихъ канадійскихъ отсими словами: Братя мои! Уважайте добре, якъ хто зъ чимъ до васъ приходитъ. Въ писемѣ св. читаемо: „Не всякому духу вѣруйте“, и такъ само кажу. Теперъ до васъ всѣлякѣ людѣ будуть заходити и будуть вамъ свое горочити, а вы однимъ ухомъ слушайте, а другимъ выпускайте; свое-жь дѣло робѣтъ, а коли бы вы не знали якъ, чи то въ справѣ церкви, чи школы (англійской и руской), чи въ справѣ читалень, шторовъ спѣлокъ господарскихъ — пишѣтъ до мене на адресу: Rev. P. Tymkiewicz, Edna, via Edmonton, Alberta, Canada.

Павло Тимковичъ

Гигіена або наука о здорѣвлю.

Подаетъ д-ръ С. БЛЮМБЕРГЪ (Дальше).

Инфекційнѣ недуги, якъ я вже згадавъ, суть тѣ, водъ котрыхъ можна заразити ся. До инфекційныхъ недугѣвъ зачисляемо такі якъ: холера, вѣспа, корь, жовта горячка, сухоты, запалене легкихъ, инфлюенца, тифъ и другій. Тыми недугами можуть заразити ся або только денекотрѣ въ даныхъ мѣсцевостяхъ або недугъ може быстро розширюватись, появляе ся все вѣщо разъ по выхъ мѣсцяхъ, черезъ що чимъ разъ больше людей занепадае на здорѣвлю, а тогдѣ получасмо те, що вѣсе ся пошестю. Тѣ пошестѣ, якъ пр. холера, жовта горячка, вѣспа, тифъ и т. д. вганяють предчасно въ могилу тысячи людей и суть они страшнѣйшій и небеспечнѣйшій для людскости водъ всякой кровавой войнѣ, котра не въ силѣ поглотити только жертвъ, колько въ силѣ забрати згадана пошестѣ.

Всѣ заразливѣ недуги зависять водъ мікроорганизмѣвъ, названыхъ въ медицинѣ мікробами або бакциями, при чѣмъ кожда зъ заразливыхъ недугѣвъ пвстае наслѣдкомъ спеціального собо мікроба и такъ: сухоты выликуюе сухотничій або коховскій бакциль, названный такъ водъ имени нѣмецкого ученого Коха, котрый пер-

шій его водкрывъ; запалене легкихъ выликують френклевѣй бакцилѣ; тифъ, тифѣвой бакцилѣ и т. д. Але нѣколи тифъ не творить ся зъ бакцилѣвъ Коха або водворити, сухоты зъ тифѣвыхъ бакцилѣвъ.

Бакцилѣ або мікробы суть то малесенькѣ звѣрята, котрыхъ очима запримѣтити не можна, лишь при помощи побольшающего шкла, званого микроскопомъ. Тешкло побольшае предметы пятьсотъ, тысячу, а навѣтъ въ десять тысячъ разѣвъ, а такимъ способомъ мы можемо бачити и тѣ дробнѣсьнейшій ества, котры мы очима не могли видѣти. За помощью того микроскопа мы можемо доглянути не только тѣ звѣрята, але можемо слѣдити за ихъ порушенемъ, способомъ ихъ поживы и т. д. Если мы возьемо подъ одинъ микроскопъ каплю блювотинѣ зъ недужного на запалене легкихъ, а подъ другій каплю блювотинѣ водъ недужного на сухоты и станемо дивитись на нихъ, то переконаемъ ся, что тѣ мікробы жиють такъ въ одной якъ и другой капли блювотинѣ, при чѣмъ ихъ форма, способы ихъ движенія и явления ся, зовсѣмъ водминнѣ.

Тѣ мікроорганизмы (звѣрята заразливѣ) жиють и плодять ся вокругъ насъ якъ въ воздухѣ, въ водѣ, на стѣнахъ комнатъ, одѣжи, а и въ самомъ нашомъ организмѣ, якъ пр. въ устахъ, жолудку, кишкахъ и т. д. — Хто бы мѣгъ подумати, что въ водѣ, котру мы що-денно пемо, жѣ тысячи мікроорганизмѣвъ, котры звать ся инфузориями?... А оно такъ есть! Взяти лишь одну каплю воды на шкло, прикрити еѣ другимъ шкломъ, а опѣсля подложити подъ микроскопъ а переконаемось про те наглядно. Кождый може бачити, якъ тѣ инфузори (маленькѣ звѣрята въ водѣ) тысячами роуть ся, шукають поживы, прицепляють ся одна до другой, однимъ словомъ жиють мовъ и инші живыи истоты, хочъ якъ они мацѣсьнейшій. — Може дехто не схоче вѣрити тому, а однакъ се стверджена свѣта правда.

Не треба однакъ думати, что всѣ тѣ мікробы шкѣднѣй для звѣрять и людей. Зовсѣмъ нѣ. Суть мѣжъ нами пожиточнѣй и шкѣднѣй, а навѣтъ больше есть пожиточныхъ нѣжъ шкѣдныхъ.

сами людскыи слезы и кроплѣ горячаго поту, але то вже не буди слезы, то вже не будъ потъ, але стосы жовтого, ясного, побренькующего золота. А вонъ числивъ его зѣ взрокомъ пристрастного скупця, вонъ наслаждавъ ся бренькотомъ мамонны, якъ наслаждае ся дика бестія понюхомъ смерти свои офѣры.

И якъ молодець побачивъ ту величаву палату и порѣвнать еѣ зъ тымъ всѣмъ, что доведѣло ему по дорожѣ бачити, проймавъ его сердце страшный бѣль и вонъ заприсягъ собѣ зѣробити конецъ той неправдѣ. Молодець гримнувъ кулакомъ въ дверѣ фабрики такъ, что они зъ трескотомъ упали, и сильнымъ своимъ голосомъ закликавъ вонъ покравдженыхъ и угнетеныхъ, щобъ ихъ муцѣ разъ вже конецъ положити. Пывыскакували робѣтники зъ усѣхъ закамаркѣвъ. Машины стали, будѣвничѣ застали будовы, углярѣ выйшли зъ углюкопѣвъ, покинувъ наймитъ свой плугъ на поли. Вѣдна мати пригорнула до груди свою власну дѣтину, блѣда дѣвчина лишила називовати перлы и коралѣ, а хлопецъ шпурнувъ свой татаръ зъ плечей и побѣгъ подскакуючи, якъ молодой козѣй по лѣсѣ. И всѣ они зѣйшли ся на околицѣ могучаго молодця.

Тогда выступивъ молодець передъ палату и зажадавъ до нею входу, але замки стальовыи заперли ему дорогу. Молодець вдаривъ пястукѣмъ и водчинились дверѣ, а лютой чоловікъ, немовъ розъярена звѣрюка кинувъ ся на него, однакъ сильный молодець здусявъ его и водсеунувъ въ кутъ. Вѣойшовъ водтакъ панъ въ свѣтло капитализму, до приватного кабинету, въ котромъ лежали великѣ книги зъ цѣфрама и касы повна золота. И панъ числивъ и часливъ. Мо-

лодець простягъ свою величезну руку, вырвавъ ему перо зъ рукъ и зѣробивъ грубый штрихъ по рахункахъ и инпурнувъ книгу въ кутъ, а касы замкнувъ однимъ замакомъ. Панъ хотѣвъ боронити свою власности, але побачивши знищенїи свои рахунки и замкнуву касы, почувъ ся звычайнымъ, слабымъ чоловікомъ, котрый стѣлько теперъ значивъ, якъ и всѣ прочій, что его окружали.

Якъ массы народу побачили, что сила, котра ихъ катовала — знищена, вчинили крикъ радости, котрый розлягавъ ся по цѣломъ свѣтѣ, водъ одного бѣгуна до другого. Розгнѣвана товпа хтѣла кинутись на своего мучителя, але одно скинене повдержало тлумы. Для витязѣвъ самъ фактъ побѣды будъ выстарчающимъ.

Але якъ фуріями гнаныи пустивъ ся здетронуваный панъ, той котрый все помѣту мавъ за оружие и помѣты сподѣвавъ ся. Народъ пустивъ его безкарно, кождый знавъ, что вонъ носить вже въ собѣ самомъ зародки смерти. Молодець злучивъ руки народа и водозвавъ ся такъ: „Золотыми и желѣзными лапцухами васъ сковано, они нынѣ пукли! Щобъ однакъ власти и тираниство сковати, потреба новыхъ оковъ. Вашѣ руки, котры я нынѣ дружно злучивъ, мають бути новыми оковами. Най они злучатъ цѣлыи свѣтъ, най дружно обѣимуть цѣлу людскѣсть. Кождый, что любить правду и справедливѣсть, най стане узломъ тыхъ оковъ. Най тогда приходять чернѣи духи, духи неправды, ложи и тмы, най стрѣбуютъ розорвати тѣ новыи оковы, даремна ихъ буде работа. Сдвакъ вы, если будете держатись крѣпко кupy, будете вольнѣи и свободнѣи по всѣ часы.

Притча про красу.

Аристотель мудрецъ Олександра навчавъ И такой у альбумъ ему вѣршъ написавъ:

„Большъ нѣжъ мечъ и огонь и стрѣла и коса
Небезпечне оружие жѣвнѣа краса.

„Только мудрѣсть, наука и старшій лѣта
Подаютъ проти неѣ мѣцного счита.“

Аристотель мудрецъ по садочку гуля, —
Бачъ, Аглая иде и очима стрѣля!

Та Аглая, котрой надземна краса
Звеселяе людей и самѣ небеса;

Та ѣдкихъ еи слѣвъ и шпаркого ума
Всѣ боляли ся, навѣтъ царица сама.

Аристотель дѣвчнѣй гараздъ придививъсь,
Якъ повзъ него ишла, низько ѣи поклонивъсь.

И промовивъ: „Аглая, благода, молю!
Надѣ всю мурѣсть, надѣ сонце тебе я люблю.

„На часокъ-волосокъ вводи волю мою, —
Чого хочъ, зажадай, для тебе я зроблю!“

Усмѣхнулась Аглая. „Се-жь почестъ менѣ,
Що на мѣвъ зупинявъ свои очи ясны

„Той мудрецъ, что пышаеъ намъ Греція вся,
Що умомъ обнявъ землю, зглубивъ небеса.

„Я твоя. Що захочешъ зѣ мною чини,
Лишь одну мою просьбу въ той хвилѣ сповни.

„По саду томъ, де вють ся дорѣжки крутъ,
Пѣвъ години мене провози на хребтѣ.“

Усмѣхнувъ ся мудрецъ. Дивнѣй примхи въ дѣвчати!
Та дарма! Обѣцявъ, то вже годѣ бурчать.

И хламиду вонъ взявъ и рачкуе лѣскомъ,
Его очи Аглая закрыла платкомъ,
И сидитъ на хребтѣ и погоняе пруткомъ.

Такъ заѣхали ажъ на площу садка,
Де подѣ тѣню дередѣ край малого ставка

Олександръ сидѣвъ, его мати и весь дворъ, —
Срѣбный смѣхъ тамъ лунавъ и пѣснѣ и бренькѣтъ
лѣръ.

А Аглая кричить: „Ну, мой ослику, ну!
Ще минуточки двѣ! Ще минутку одну!“

Ажъ у кругѣ двораковъ его дѣвка пуста
Завела и зѣскала живо зѣ хребта,

И платокъ изъ очей поспѣшила ся знять....
Що тамъ смѣху було, то й перомъ не списать.

Аристотель мудрецъ Олександра навчавъ
И такой у альбумъ ему вѣршъ написавъ:

„Большъ нѣжъ мечъ и огонь и стрѣла и коса
Небезпечне оружие жѣвнѣа краса.

„Аѣвъ мудрѣсть, наука нѣ старшій лѣта
Не дають проти неи мѣцного счита.

„Се я самѣ досвѣдивъ. Лишь мертвецъ та слѣпѣвъ
Може быть проти неи надѣвнѣи борецъ.“

Ив. Франко.

COMMANDER WINFIELD SCOTT SCHLEY.

Шліф командир частини амерк. флоты.

И так: не всё инфузория шкідній в водѣ, а шкідній лишь ты, котрый розмножуєть ся в нечистой водѣ. Так само не всё мікроорганізы суть шкідными в воздухѣ, а лишь ты, котрый розвиваються в нечистомъ, затхломъ воздухѣ. А навѣдворотъ, болышость мікробовъ дуже пожиточна, а именно тымъ, що болышій мікробы вь погони за поживою и для задоситучиненя своимъ житевымъ потребамъ, нидаютъ ще меншій водѣ себе мікробы, котры бы могли шкідкити здоровлю животныхъ и людей. Взгалѣ скажи, що чимъ болыше нечистоты вь якомъ мѣсци, тымъ болыше плодять ся мікроорганізы, шкідній нашому здоровлю.

(Дальше буде).

А вь якій то ще мѣсця йде грѣшь роботниківъ?

Вь одномъ зъ повѣтовыхъ мѣстъ Пеннсильвеніи Sunbury выходятъ часопись „Inter“, котра подає дуже цѣкаву новину, колько то робучій народъ выдає на право и хто зъ того скориставъ. И такъ: За оденъ четверокъ восьмиохъ мировыхъ судіевъ (сквасерѣвъ) заробило \$3,193.77, а 11 полісменѣвъ \$1,409.16.

Хто вмѣе числѣти — запримѣчає загадана часопись — дьятого не потреба объяснѣть. А треба знати, що той зыскъ припавъ згаданымъ оборонцямъ права, лишь зъ судѣвъ вь повѣтъ, а колько то гроша заберуть они по мѣсточкахъ, де они людей нѣббы погодять, але за те полагаджене числѣть собѣ солено за кошта, про котры нѣкому не говорятъ. Певно, що болышу часть доходѣвъ тымъ мировымъ судіямъ (сквасерамъ) и полісменамъ приносятъ, Славянскій роботники!

Принцъ Рудольфъ вь шпиталѣ.

М. р. 14. червня на Буковинѣ зьявивъ ся Рудольфъ и ставъ людямъ гнути байки, немовъ то самъ Богъ зѣславъ его, чтобы придивель ся нужденному житю селянъ и подавъ помѣчь и т. д. На его проповѣдь зѣбрало ся богато людей. Вь томъ надѣшли два жандармы и арештували Рудольфа. Вѣнь назвавъ себе Тимонъ Васѣй — народъ хотѣвъ водбити мнимого Рудольфа, такъ не удало ся. За се жандармы зробили донесене и недавно водбула ся розправа, вь котрой 42 обжалованыхъ зисуджено водѣ 2 днѣвъ до 5 мѣсѣцѣвъ арешту, а Васѣя воддано до дому варятѣвъ.

Принцъ шукає жѣнки.

„Принцъ Д'Амьенскъ“ выписавъ оголошене вь многыхъ ню-йоркскихъ газетахъ, що шукає богатихъ и молодихъ жѣнокъ, у стѣпѣ котрой готовъ зложити вь жертвѣ свой благородный титулъ и... (свою нужду!) Тай може-бъ бувъ здуривъ яку „бучерку“, але на нещасєе вь списѣхъ родоводу французской шляхты не найдено его роду, а французскій конзулять оголошавъ, що се звычайный онукавецъ.

— Остерѣгаемъ нашихъ людей, чтобы подѣ ту пору, коли йде борба мѣжь Америкю а Ишпанію, не водозавъ ся хто згордно про американскій войска, або побѣду, бо може дуже легко попасти вь великій глупѣтъ. Мы жіемо вь Америкѣ, приняли тутешне горжанство, то-жь винній держати сторуу тои прибораніи вѣтчизны.

Взѣрцевый патриотъ.

William Williams, мущина середного вѣку, замешкалый вь Jersey City ч. 80 Greenwood str., трѣшки подпигый вертавъ недавно вечеромъ домѣвъ. Вь томъ опали его хлопцѣ, що продають газеты, чтобы купивъ газету, бо „велика война, всѣ Ишпанцѣ побиты.“ Ся вѣсть вьпровадила Williams вь такую радѣсть, що одному бубнову выкинувъ ажъ \$5, другому \$2, ще й газеты не взявъ; дальше коло одного Италийця, що спрѣдає овочѣ, вь такую повавъ веселѣсть, що за купленій овочѣ заплативъ ажъ \$10, а рѣшту ставъ вытягати зъ кишень и росыпувати по улицѣ. Вь томъ надѣшовъ полісменъ и арештувавъ цѣкавого патриоту, котрый за ту забаву мусѣвъ ще заплатити \$3 вь судѣ за пиянство.

Американская реклама.

Характеристику такой рекламы подає нѣмецкій артистъ театральный Генрикъ Млєрь, котрый выступавъ вь „Garden Theater“ вь Новѣмъ Йорку. Прибывши тамъ, дѣставъ вѣнь другого дня листъ такого зміету: „Поважный пане! Мусятъ вамъ бути вѣдомо, що нынѣ не талантъ а реклама рѣшає о повадженю. Сми днѣями маете, пане, дебютувати вь театрѣ; чи не було бы потрѣбно звернути увагу публики на вану роботу? Коли годите ся, то завтра вь ночи чотыри опришки впадуть до вашого мешканя, выстрѣлятъ тамъ колька разъ зъ револьверѣвъ и полишать слѣды крови на помѣстѣ. На другій день New York Herald и вышій газеты равншій подадутъ описи нападу, а имя ваше пойде зъ усть до усть. Выдатокъ за нападъ — 100 долларѣвъ. Просимо о водповѣдь на адресу: Poste restante, Bureau centrale, Empire Press Association.“

Польованє на дикѣхъ зайцѣвъ.

Легіслатура штѣйту New Jersey ухвалила уставу, котра приказує ищити и стрѣляти зайцѣвъ, котры сильно псуютъ молодой деревья. Устава стає правосильною, ажъ подпише гуверноръ, але той заявивъ, що такой уставы не конче треба, бо фермеры могутъ и безъ того убивати зайцѣ, а вѣнь не буде карати. — А вь нашѣй Галичинѣ якъ? Що-бы тобѣ чоловічє дикъ або заяцъ на компанъ выльзѣ, то не смѣшь его забити, бо то паньске, котрого боронять судовой параграфы.

— Чоловѣкъ, що працює головою, тратитъ вь 3-хъ годинахъ болыше спль, нѣжь роботникъ, що працює руками.

Наслѣдки войны.

Слѣдуюча табѣла показує цѣны продуктовъ споживчихъ, котры сильво подскочили вь гору:

Мясо вь пушкахъ о 25 процентъ первѣсеной цѣны. Фасоля велика и мала о 35 цѣнт. на бушли. Фасоля середна о 35 цѣнт. на бушли. Кукурудза найлѣпшого сорту о 25 цѣнт. на буш. Кукурудза горшого сорту о 1—1½ цѣнт. на фунтѣ. Смалець 2 фунт. пушка о 4 цѣнт. на пушцѣ. Смалець 5 фунт. пушка о 7 цѣнт. на пушцѣ. Смалець 10 фунт. пушка о 10 цѣнт. на пушцѣ. Смалець безъ пушокъ о 1 цѣнт. на фунтѣ. Воловина 1 фунт. пушка о 2 цѣнт. на пушцѣ. Воловина 2 фунт. пушка о 7 цѣнт. на пушцѣ. Воловина 4 фунт. пушка о 5 цѣнт. на пушцѣ. Цукеръ вь кѣсткахъ 7 фунт. пачка о 2 цѣнт. на пушцѣ. Цукеръ мучный 7 фунт. пачка о 3 цѣнт. на пачцѣ. Цукеръ зернистый 7 фунт. пачка о 2 цѣнт. на пачцѣ. Цукеръ звичайный 7 фунт. пачка о 2 цѣнт. на пачцѣ.

Яку то суму зробить ты центы? И хто се заплатитъ, якъ не та маса робучого народу, котра наиболыше зьживає!? А додаймо до того великій цѣны винныхъ товарѣвъ, то яку зробить суму?

Ситуация вь Мадридѣ.

Россійскій дневникъ „Новое Время“ на поголоску революціи вь Мадридѣ выславъ тамъ своего спеціального корреспондента, а той приславъ такую характеристику дописъ. „Хоть вь томъ городѣ панує теперъ военный станъ, а цѣлый край переживає такъ великую кривзу, то все таки Мадридъ робить вражѣе задание веселого, безжурного мѣста. Тутъ такъ само якъ и давнѣйше сидитъ население до другою або и третюю годины вь ночи по кофейняхъ, а вечеромъ ходитъ на проходъ до Пуерта дель Соль, на улицѣ Алкала, Ріколетосъ и вьскуды, де лишь можна щось узрѣти и показати себе. И теперъ такъ само трудно якъ и давнѣйше найти полицейского, щобъ шо водѣ него розвѣдати, а если придыбашь якого коло вѣкна якого сктепу, то вѣнь такъ само скаже: „Ходѣмъ, пошучаемъ якого мого товариша, може вѣнь знає...“ Жовибрѣвъ на улицѣ не видати, хѣба часомъ перебѣжить якій курьеръ, або переиде зѣваючи урльопникъ. Я замешкавъ вь готели, котрого господаръ Константино ди Лома мой старый знакомый. „Що у васъ дѣе ся?“ — питаю, ледви увѣйшовши вь комнату. „Страшній рѣчи — водповѣдає вѣнь — у насъ вина, пезета(ишпанскій грѣшь) спала на полонину, Французы вывезли весь нашъ хлѣбъ.“ „Тя не про то; кажутъ, що у васъ революціи, уличній забуреня, повстанє...“ „Та яка революціи! Хто ей видѣвъ! Оттакъ якъ чотырнайцѣтъ лѣтъ тому назавѣ студенты покрывали трохи, подурачили, та вже и по революціи.“ То само сказавъ менѣ такожь оденъ дипломатъ. Иду я водѣдати звѣстугу писательку графиню Пардо Базанъ. Она горяча патриотка, ей знаютъ всѣ и она всѣхъ знає. Вь повѣ до першой годины она ще спитъ, бо засидѣла ся минувшого вечера зъ гостями до третей годины. Вечеромъ получаю водѣ неѣ визитну карточку: „Я думала васъ застати вь корте-

захъ (парламентѣ), було дуже интересне засѣданє. Вечеромъ не буде мене дома, бо я буду на балю. Завтра побачимо ся на борбѣ зъ быками, а якъ нѣ, то приходѣтъ до мене вечеромъ, поговоримъ.“ Все то анѣ трохи не поможе на патриотичне оживленє и на незвычайне поднесене народного духа. Вь кортезахъ то само, що було и давнѣйше. Приходжу до знаменитого повѣстєписателя Пересъ Гальдоса, вѣнь робить корректу своего нового романа. Розказую ему, якъ на мене вражѣе зробивъ Мадридъ и Ишпанія, вѣнь такожь каже, що жадного патриотичного руху нема, а всѣ бунты провинціальной то липнє изъ-за дорожнѣ. Та що зъ войною? — запытає каждый. Я вь повнѣ свѣдомый, що скажу парадоксъ и то дуже невѣроятный парадоксъ: ту о много менше интересуютъ ся войною, чимъ примѣромъ у Франціи. Причинъ до того много. Зъ самого початку войны всѣ добре знали шо стратитъ Кубу. А я скажу ще болыше. Населене не жалує вѣ трохи за Кубою. Куба — се вѣчна причина нещастя Ишпаніи. Она нѣкому не кормила, лишь коштовала Ишпанію много крови и грошей. Зъ тою гадкою, що вже прійдетъ ся стратити ту кельонію, примирили ся вь Ишпаніи вже давно. Менѣ казавъ и высше згаданный дипломатъ, и говорилю менѣ на вечерѣ у панѣ Базанъ дуже високо поставленій Ишпанецъ, що Ишпанія за бѣдна, чтобы удержати при собѣ такой великій колоніи, якъ Ангилѣ, Филиппины, Кароллны и Канарскіи островы. Ишпанія немає доброй флоты, а дуже кепеку администрацію. — „Та на шо було на такой случай брати ся до войны? — пытаю я. Тому, що правительство само не знає, що ему робити. Оно хоче лишь за всяку цѣну удержати тепершню династію а болыше нѣчого.“ — Дѣйсно, се дуже интересне свѣтло кидаетъ та дописъ на водносинны вь Ишпаніи.

СМѢШНЕ.

ПОЛОВИНУ.

Селянинъ у священника; — Прощу, що-мъ вамъ довженъ за вчерашный похорѣнь? Священникъ: — Та що-жь вамъ сказати, колѣсьте самъ бѣдачиско. Та хѣба ничъ. Селянинъ удяка: — Що-мъ вамъ довженъ за вчерашный похорѣнь? Дякъ: — Половину зъ того, що егомосѣвои.

ВЪ ШКОЛЬ.

Ивасю, скажѣ менѣ, до чогу служить спизорикъ? Но, до чогу татуноу найчастѣйше его уживають? Ивасъ: — До водкорковуваня фляшки зъ горѣвкою. — Що робить Иване? — Мухи лапаю. — А много вже ихъ маєшь? — Коли тоту лапаю, а потѣмъ еще одну, то буду мавѣ двѣ.

Суджена: — Такъ менѣ холодно, шо зубы о зубы дзвонять. Суджений: — То повнимай ихъ, моя любя и поховай до кишень.

HENRY FREY PHOTOGRAPHER 421 Lackawanna Ave. Scranton, Pa.

Хочешъ мати красну фотографію, зрѣний портретъ, зайді до того фотографа. Вертаешъ зѣ слобу зайді вь жѣвкою до него, дай ся адляти, а будешъ мавъ на цѣлє житє память. Маєшь ладну дитинку дай фотографувати у него, а будешъ мати красній образъ естъ у васъ братство, най зайді до того фотографа, а вѣнь вамъ зробить фотографіи и портрети, якъ хочете. — У него рѣжуронія фотографіи и портрети можна замовити и то по дуже умѣркованій цѣнѣ. — За роботу гарантує.

РУСКА ГРОСЕРНЯ Семана Юцака на River Str. OLYPHANT, PA.

У Юцака достанете все, шо только до ѣдження потрѣбне и найтуьше. Купуйте, братя Русины у своего, жидѣвъ не спомгайте, бо уже и такъ збогатѣли ои нашимъ грошемъ.

Письмо до любителей дугану! Уже болыше якъ 16 рокѣвъ выроблюю угорскій дуганъ тутъ вь Америкѣ и може богато естъ такихъ, шо не пробували курити дуганъ моего выробу, подѣ имнемъ „VALODI MAGYAR DOHANY“, але де-якѣй другій фальшивый ужывають. — Проще даю до вѣдомости любителей дугану, чтобы они осторожнѣжили и не купували пшній дуганъ, лишь такій, шо носитъ мое имя на пачкахъ. Мой дуганъ естъ сдѣланый до куреня, сѣвъ всякихъ хемичныхъ примѣшокъ, шкідливыхъ здоровлю, бо робленый на старо-красвий способъ. За 20 рокѣвъ я выробляю его вь старомъ краю, отже думаю, шо муситъ бути добрый и здоровый, приємный до куреня, бо ся нѣ дуганѣ розукають. Завѣщавъ вамъ, шо то не вѣданы „дугану“, бо што разъ закоштує его дугану, зякнѣе не стоє курити иншого. Хто бы хотѣвъ бути здоровымъ вѣкъ до дугану, най зякнѣе съ запрѣтъ до мой фабрики по бланку инфограций, але най зякнѣе б оцѣнилъ бы почтоваць по 3 центъ, а я ему вышлю чверть фунт. моего дугану на пробу. — Листа адресувати: A. STARKMAN, Scranton, Pa. 402 Cedar Ave.

Продажа рускихъ книжокъ и библиотек. Хотите купити собѣ книжку, яку лишь загадаєте, або записати собѣ газету зѣ старого краю, пишѣтъ на адресу: A. Wasserman, 91 Clinton str. NEW YORK, CITY.

Hotel HETMAN CHMIELNICKI Alex Halaburda, Mt. Carmel, Pa.

Коло лайгского дѣпа естъ рускій готель, одинокой на цѣлє мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякій напитокъ, якъ виска, пиво, румъ, темперъ и ин. дуже добрый и здоровый. Хто хоче перепочувати, знайдѣ тамъ чистѣ ложко и чѣмну услугу. Ату Русины! Ниже будемо все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутахъ стояти?

РУССКІЙ САЛОНЪ Петра Серафима „на повнѣ мѣстѣ“ вь Шамокіны, Па. Где аны где, але у Серафима то уже можє найлѣпше забавити ся а и порядну склянку пива выпити. Хто у него лишь разъ бувъ, не хоче болыше нѣгде вѣйтъ, тѣлько до него. Має такожь файну галлє, где можна водбувати мѣтанги, а и потащивъ собѣ. Хочешъ мати „good time“ иди до Петра.

ТЯЖКІЙ ЧАСЫ — ТО ПРАВДА. Але шо мы маємо найлѣпшій и наиболышій складъ убранныхъ, капелюхѣвъ и всякого бѣля, котры можете купити у насъ туьше, якъ де инде — то такожь правда. Придте, а переконайте ся. Петро А. Штиѣвъ. PETER A. STIEF ВЕЛИКІЙ СКЛАДЪ УБРАНЬ на Oak str. — Mt. Carmel, Pa. R 46

Dr. S. Blumberg, 1707 Carson Str. Pittsburg, Pa.

Каждый то знає, шо вь Америкѣ шукать за такимъ докторомъ, котрый покѣнчивъ свои науки вь старѣмъ краю. Д-ръ Блумбергъ вывчивъ ся за лѣкаря на университетѣ вь Варшавѣ, а зложивши испытъ державный вь Филадельфіи о сѣвъ вь Питсбургу. Дуже добрый докторъ. Розмовити ся можна по руски, англійски, нѣмецки и польски. — Якъ хорый зайдѣ до него, заразъ выздоровѣе!

A. B. Newman (A. B. НЮМЕНЪ) Фабрикантъ цигарѣвъ и доставця австрійского, угорского, румуньского, російского и боснійско-герцеголовинского тѣтѣву або дугану. Продає такожь цигара и цигареты старо-красвий, машинки до робленя цигарѣтѣвъ, цигаретовой паперѣ и цигарнички и файки всякого рода. — Хочете засмакувати правдивого красвого дугану, пишѣтъ на адресу: A. B. NEWMAN, 167 Second Str. NEW YORK, N. Y. Листа можна по англійски и нѣмецки.

ЩО ЧУВАТИ ВЪ СВѢТѢ?

А вь стріа. Послы рады ержавной у Вѣднѣ, розѣхали ся домѣвъ, перевѣвши такъ довгий часъ ледве жалованє Ваденього. Справа языкою ще не полагажено — будутъ ждати лучшихъ часѣвъ. Вь Будапештѣ радять делегаты парламенту австрійского и угорского, котры ухвалять доклады и розгоды для цѣлоу спархія. Зъ бѣгу нарадѣ вѣдуємось, шо австрійскій вѣдъ выдавъ 30 миліонѣвъ на грецку войну т. е. болыше, якъ сама Греція на свою войну. Рядъ жадає ще болыше грошей на войско, али тымчасомъ скрозъ по мѣй державѣ робучій людъ шпѣтъ нужду.

И т а л і я. Послѣднѣ рѣшѣ довершена вь Медіоляна на роботникахъ, була рѣшюю пробую репетероу котрыхъ карабинѣвъ. Сеся провѣказала страшенній зниженя на тѣлахъ роботниковъ. Оденъ лѣкаръ, шо лѣвъ раненыхъ вь шпиталѣ каже: Наслѣдки поцѣвнѣ кулею репетероу вь страшній. Довгий тонъ, зложеный зъ колькохъ сникѣвъ набѣй, прошиває ко мушкету, однакъ розває кости якъ выбухова серія. Вѣдтинане ногѣ вь зовѣшь злишне. Коли саджує еѣ, якъ бы вь овѣ наступила експлюзіи. Таки то суть наслѣдки металістичной цивилизаціи.

НОВИНКИ.

Дня 7. юнія водбула рѣчна конвенція „Р. Н. Оза“. Справозданє зъ ходу радѣ подамо вь слѣдуючѣ числѣ „Свободы“.

По даю кому треба, моя адреса вь Канадѣ: Rev. P. Tymkiewicz, EDNA, via Edmonton, Alberta — CANADA.

Цѣкавыи графъ.

Ишпанія мой вѣтчизнѣ робля болыше шкѣды, якъ плуч. Державы, тому и я вѣ бити ся, чтобы помѣстити предкѣвъ, котрыхъ убилъ Ишпанецъ — сказавъ гр. Феніи Фонъ-Валдекъ, я шпѣи ся вь бюрѣ ректукѣ вѣднѣ. Вѣнь походити старомъ голяндской шляхтыко офицеръ служивъ вь австрійской арміи, зъ котрой вѣрѣ водступивъ и прирѣ якъ простый жовибрѣ австрійской арміи.

Нью Йорк передъ 200 роками.

Подать Несторъ Дмитровъ.

Предъ двѣста роками мѣсто, на котромъ нынѣ стоитъ величезное мѣсто Нью Йоркъ, было покрыто густо лѣсомъ. Вывѣрки скакали собѣ весело зъ дерева на дерево, заячьи уганялись по корчакъ, а въ томъ зеленѣмъ лѣсѣ выводили птахи свои пѣснѣ. Де нынѣ выладовають корабли, мешкалы передъ 200 роками бобры и другі звѣрята. Индіане мали свои шатра на островѣ и плывали собѣ спокойно на своихъ легонныхъ чайкахъ по Гудзонѣ.

Въ роцѣ 1609 причаливъ великій голландскій корабель до береговъ того острова. Капитанъ того корабля звавъ ся Гудзонъ, отже и рѣку окрестили Гудзонъ. Сей капитанъ думавъ, що та рѣка провадить до Индій въ Азію. Та поплывъ той капитанъ горѣ рѣкою и переконавъ ся, що чимъ дальше рѣка звужуеь и доплывуе до того мѣста, де нынѣ стоитъ мѣсто Albany, мусть вернути ся назадъ, а повернувши до Голландіи оповѣдавъ чуда про свои водкрытыя.

Въ роцѣ 1620 приплыло зъ Голландіи больше корабльѣвъ и привезли багато людей, щобъ ихъ поселити на томъ островѣ. Ты люде спостерегли водѣ разу, що то мѣсце пригодне на мѣсто, поставили собѣ хаты надъ Гудзономъ и назвали: „Новый Амстердамъ.“ Они понаходили бобры и другі звѣрята, зъ котрыхъ выроблюють цѣнный футра и послали великими ладунками до Голландіи. Черезъ те люде ты въ короткомъ часѣ обогатились и не треба було довог чекати, якъ наплыло больше людей, але не только зъ Голландіи, але и зъ Нѣмечины.

Помѣжь Нѣмцами, котры осѣли бул на островѣ Монраттанъ бувъ оденъ вызначѣнный чловѣкъ, котрый называвъ ся Петро Минуйтъ и того выбрали поселенцѣ першимъ гувернеромъ. Отже Нѣмецъ бувъ першимъ гувернеромъ, теперѣшный гувернеръ есть Голландчикъ родомъ.

Цѣкава бы рѣчь знати, якимъ способомъ прійшли въ посѣдане того острова першій поселенцѣ? Чи достали въ подарунку? Нѣ, у Индіанѣвъ такого слова, якъ подарунокъ, нема.

Выбраный гувернеръ скликавъ всѣхъ Индіанъ на раду, зѣ восходомъ сонца зойшли ся Индіане и посѣдали собѣ подѣ великимъ деревомъ. Минуйтъ ще зъ колѣкома урядниками зближивъ ся до нихъ. Индіане повбѣрались въ красій пера, понамащовались фарбами, бо хотѣли бѣлымъ людямъ честь воддати. Веѣ засѣли подѣ розложистымъ деревомъ, де нынѣ находится ся Battery Park; позакуровано люльки на знакъ мира; П. Минуйтъ почастовавъ достойныхъ панѣвъ острова нѣмецкимъ шнапсомъ и подавъ голландскій гинъ и почавъ ся торгъ. Слово, по словѣ, якъ на ярмарку, добивъ гувернеръ торгу. Ану вгадайте за колѣко продали Индіане островъ? За суму 24 долларѣвъ купивъ П. Минуйтъ цѣлый край, почавши водѣ Battery ажъ на рѣку Harlem.

ДО КАНАДЫ!

Хто хоче ѣхати до Канады, най не тратитъ весны, але най заразъ выбирае ся на фармы. Люде зъ родинами повинни ѣхати теперъ, щобъ могли ще завеснувати. Самотній най не забавляють ся, бо власне теперъ добра способность достати у старыхъ фермерѣвъ роботу. Безъ центѣвъ най нѣхто не выбирае ся! Кто еще не мае картки водѣ мене на зниженный тикетъ, най напише до мене. Зъ Buffalo до Toronto коштуе \$3.15, а зъ Toronto до Winnipeg на мою картку \$14.40.

Пишѣть на адресу:
Rev. Nestor Dmytrow
89 Johnson Str.
BUFFALO, N. Y.

Lehigh Valley R.R.

In Effect May 15, 1898.

Пасажерскі тренъ зъ Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 7:23 и 9:40 до полудня; а 12:28 и 4:38 по полудни.

До Philadelphia и New York-у о год. 7:18 до полудня и 12:28, 4:38 по полуд. До Centrala, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всѣхъ стаций въ околлицѣхъ водлвуть о год. 7:18, 9:40 до полуд. и 12:28, 4:38 по полудни.

До Shamokin о год. 7:30, 11:32 до полуд. а 2:20, 6:44 и 9:55 по полудни.

Экспресови тренъ до Philadelphia и New York-у о год. 7:18 до полудня; 12:28 и 4:38 по полудни.

Тренъ до Mt. Carmel.
Зъ New York-у о год. 8:20 до полудня и 4:10 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:00 по полудни.

Зъ Philadelphia о г. 4:10, 9:00 до полуд. и 4:50 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:10 по полуд.

Зъ Pottsville о год. 9:45 до полуд. 12:35, 5:05 и 8:10 по полуд.

Зъ Wilkes-Barre о год. 8:00 до полудня, 2:58 и 5:35 по полуд. Въ недѣлю о год. 2:58 по полуд.

Недѣльные тренъ до: Philadelphia, New York-у и до всѣхъ стаций межъ тими мѣстами о год. 9:00 до полудня.

До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всѣхъ стаций въ околлицѣхъ водлвуть о год. 9:00 до полуд. и 5:55 по полудни.

Недѣльный тренъ до Shamokin о год. 10:21 до полуд. и 7:58 по полуд.

CHAS. S. LEE,
Genl. Pass. Agent,
R. H. WILBUR, General Supt.

УВАГА! Кто хоче ѣхати на Вестъ, най купитъ собѣ тикетъ на лѣтнску желѣзницю, бо найтунша и найвыгоднѣша. По близши информации удавайте ся до: J. BEN. GOULD,
Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

Хто хоче записати собѣ правдиво хлѣпску газету, най пише на адресу:
„HROMADSKYJ HOLOS“
Ul. Klonowicza No. 4
Lemberg,
EUROPE — AUSTRIA — GALICIA.
Кштуе лашъ \$1.00 на роцъ.

ЧИТАЙТЕ!

Mike Bosak

Майкъ Босакъ, знанный словенскій бизнеманъ въ Олифантъ заложивъ теперъ великій складъ (wholesale) розмаитыхъ напѣтковъ. У него можна достати не лишъ добрыхъ американскихъ трункѣвъ: якъ виски, вина и пива, але мае у себе на складѣ такожъ правдиву старокраеву горѣвку и чисте старокрайове мадарске вино, котре спроваждае впросто зъ старого краю. А що найважнѣше, що продае то все не дорого.

Ану йдѣть переконати ся!

Компанія Nicewender & Shaffer въ Shenandoah, Раплатитъ за здохлого коня, мула, або здохлу корову одного доллара. — Телефонуйте до W. H. Scott, — Mt. Carmel, Pa.

За „Свободу“ належитъ ся заплатити!

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУССКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— И —
ГОТЕЛЬНОЧІЙ.
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко русской племани.

Добрый вечеръ дружѣ мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звѣдки вѣтъ?
— Та-жъ крапѣтъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Подкрѣпляютъ силы!

— Що за брѣндъа й паво тамъ!
— Обходитъ ся фанто!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Танько надзвичайно!

УВАЖАЙТЕ, БО И ТО ВАЖНЕ!

Хто бы мавъ деяке право най не ходитъ по покутныхъ жидѣвскихъ, такъ званныхъ тлумачахъ, але най удасть ся до правдивого адвоката Вилиама Вокелека, въ Скрантонѣ. Вонъ залагоджуе всякы справы въ кортѣ, а и сторокраевъ и зъ нимъ можна розмовити ся по руски.

Адресъ его такий:
W. Vokolek
ATTORNEY AT LAW,
502 Lackawanna Ave.
COR. WASHINGTON AVE.
Scranton, Pa.

J. LIACHOWICZ

(Ляховичъ)
425 Shamokin st.
ШАМОКИНЪ, ПА.
Польско-литевскій zegар-містръ и ювѣлѣрь

Всякы напарны zegарѣвъ выконуе точно, танько и въ короткомъ часѣ и за напарну гарантуе. — Мае на складѣ великій выборъ вигарѣвъ золотыхъ и сѣребныхъ по дешевой цѣнѣ, и на доброту каждого вигарѣ гарантуе. Обручки слобѣны, якъ хто купуе дѣстае въ подарунокъ гарный будзѣкъ.

Стѣнный zegары дае на выплатъ.

АНТОНІЙ ОНУЩАКЪ,

214 W. Lloyd, Str.
— SHENANDOAH, PA. —
* Русскій готель. *

Чи вы вже люде не перестанете ходити по чужихъ готеляхъ и спомогати своими центами другій народности? Та по що шукати чужихъ богѣвъ! — Дивѣть добре по Шенандорѣ, а певно знайдете своего чловѣка, въ котрого и вино и виска и пиво и теперъ и другі добры и все свѣжій напѣтки, а услуга чемна, бо все-жъ то у Русина. А ще який то Русинъ? Каждый огу дуже добре знае. Та-жъ то Антоній Онущакъ. Ну и якъ-жежъ не зайдете до него? — Грѣхъ бы бувъ смертельный якъ бы вы Русины въ Шенандорѣ оминали того щирого Русина.

Dr. F. J. Meek

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокій лѣкаръ, славянинъ на цѣлѣ мѣсто. Лѣчитъ всякы хоробы совѣстно и въ короткомъ часѣ. Особливо незрѣванный лѣкаръ въ справѣвъ положничихъ. Говоритъ по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA

(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякы потрібны рѣчи до жита, якъ такожь убрана майнерскій и звичайнй можна купити. Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, танько и безопасно

Продае шифкарты.

Не водѣ нынѣ вже знають люде солидного предѣдателя „Союза“.

ВЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ltd.

— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Наибольшій русскій компанічний сторъ въ Америцѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперъ побольшеный, украшений и на ново урядженый. Новый дѣмъ великій, красеный, котрый компанія купила 1896 року за \$18.000 показуе, що може компанічна работа. — Веѣ розумній Русины належать до тон компаніи, купують зѣ своего власного стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою \$2000.

Заряджае нимъ:
Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA.
ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Выбраляе 25.000 бочокъ мѣсячно.

Пиво одного зъ наибольшихъ броварѣвъ въ Pennsylvania „LAUER BREWING CO.“ есть вѣльне водѣ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгды одной и той самои доброты и пріемного смаку и есть споряджане подѣ зарядомъ одного зъ найздѣбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварѣвъ.

Выбраляе въ найлѣпшѣмъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонѣсты и приватнй родины повинни замавляти пиво лишень въ броварѣ:
LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала ему способность стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчитъ успешно всякого рода хоробы. Мае такожъ свою власну аптеку, въ котрой выроблюють ся дуже добры и помѣчни лѣкарства.

Розмовитъ ся по руски, литевски, по польски и по англійски. — На цѣлѣй околлицѣ знають добре Шлю паса!

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХОРОНѢВЪ.

Выпѣлае такожъ керчи на похоронъ, хрестыны и весѣлыя по дуже низькой цѣнѣ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.
Удавайте ся въ потребѣ до него.

СВОЙ ДО СВОГО

Сѣрешъ Лучковецъ.

E. INDEPENDENCE near VINE STR.
въ Шамокінъ, Па.
— РУССКІЙ ГОТЕЛЬ. —

Чистенькій тамъ готель зѣ всякими выгодами. Пиво, вино, виска, теперъ и другі напоѣ все свѣжій и найлѣпшого гатунку. Услуга чемна и солидна. Склянки великы и малы посѣла впродѣбы.

Люде! Уже часъ покинути чужихъ, а пора вже себе самыхъ подпомогати.

Юліанъ Копыстанскій (JULIAN KOPYSZCZANSKI)
420 W. Pine st.
ШАМОКИНЪ, ПА.
Перворядный сальонъ русскій. — Найлучшій напѣтки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалы, цигара дуже добры.

Спѣшѣть Братя Русины до своего братчика Юлька.

Steam Laundry.

Маеє сорочки, ковнѣрки, маншеты и другі рѣчи до праны, то занесѣть до Mt. Carmel Steam Laundry. Водѣ сорочки 10 цѣт., водѣ ковнѣрика 2 цѣт., водѣ маншетѣвъ 4 цѣт. — Оффѣс той есть за Righeter's-овымъ шторомъ зъ-заду.

Если хто потребуе конѣ и керчи на весѣлыя або похороны може достати по дуже низькой цѣнѣ у:
Robertsons Livery
West 2-nd Str.
Mt. CARMEL, PA.

THOMAS A. ULIAKAS & JOSEPH RAYTKIEWICZ
436 Cherry str.
SHENANDOAH PA.

Гей теперанцы, читайте. Кто зъ васъ хоче достати доброго теперу и вайсѣ бір-у въ бутелькахъ най зайдѣ до гуртовного складу Т. Уляка и п. Райткевича а певно не пожулае. Ану попробуйте!

O. Murdza & Bro's

46. Second st.
MT. CARMEL, PA.
O. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотреный въ найлѣпшій товары, спровадзованый впросто зъ найпершихъ складѣвъ. — Майже всѣхъ Русинѣвъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живности. Продае такожь одгнй майнерскій и посылае грошѣ до старого краю танько, точно, скоро и безопасно.

Свой до своего — а до чужого не икай ся. Жидѣтъ омишпате зъ цѣлка!

William D. Chmielewski,
231 E. Centre str.
SHENANDOAH, PA.

Панове сальонѣсты зъ Шенандорѣ и всѣ, що хочете набути для себе виски, пива, теперу въ большій скѣлькости, зайдѣть до В. Хмѣльовского и замовляйте напѣтки у него. — Най не забравляють зъ васъ чужий, дайте заробити своему, божъ Хмѣльовскій честный и справедливый чловѣкъ — „Свободу“ пренумеруе.

Купуйте у него!

Гавриль Малнякъ

Гуртовный складъ (Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣвкахъ зъ наилучшихъ броварѣвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку

Братя! замовляйте у своего!

Читайте и улажайте. Станѣ и огляни всѣ возы для бучерѣвъ, гресерниковѣвъ, голсельникѣвъ (до розвожена пива) и розличнй другі, роблены зъ найлѣпшого матеріялу и найлѣпшой работы.

Головне ковальство
Спеціально выбраляють ся желѣзныя плоты, и обгородженя надгробниковѣвъ.

J. B. Zimmerman
Cor. Independence and Market str.
SHAMOKIN, PA.

ОДИНОКІЙ РУССКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ YONKERS

Лазоря Сиротяка,

48 Washington str.
YONKERS, N. Y.

Хто не знае Лазоря Сиротяка? Вонъ мае красеный зарядженый сторъ, гресерню и бучерню. Посылае грошѣ до старого краю на всѣ части свѣта, скоро, танько и безопасно. Продае такожь шифкарты на всѣ лініи. Кто изъ земляковъ хотѣвъ бы водѣхати до старого краю, нехай зайдѣ по дорозѣ до Сиротяка и купитъ собѣ шифкарту у него а вонъ водпровадить его ажъ на пифѣ.

На що давати ся здерати жидѣвскимъ агентамъ по Нью Йорку? Идѣть до своего!

Руска бучерня.

— RUSSIAN MEAT MARKET —
OLYPHANT, PA.
КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Гей русскій господанъ, чи не перестанете вы вже разъ купувати у чужихъ? Та по що тягати ся за чужими, коли у своего Русина такъ само всего достати можна. А отъ поглынтѣ! Танько въ Олифантъ есть вашъ русскій бучеръ Кузьма Свала. Мае вонъ свѣже, добре, таше мисо всякого рода. Розвозитъ въ часѣ и пунктуально. Ану-жъ зайдѣть до него и попробуйте водѣ него купувати мясо, а певно не пожулае!

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.

* TROMETTE'S *

(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.

напротивъ National Bank.
Свѣдана, Обѣды, Вечеря.

Въ кождѣмъ часѣ можна достати такъ горичъ якъ и зимній перекуски. Потравы прилагоджены на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солидна.

Особный покоѣ для родины. — Найлучшій вина, пива, лѣкеры, виски и всѣ можливый напѣтки. Цѣна дуже мала. Препоручае ся всѣмъ сю реставрацію, а передовѣмъ призаднымъ.

Пишучій сей адвертайсментъ ручитъ за Тромейтера.

ОДИНОКІЙ РУССКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. Геренчака и Ф. Михальского.

въ Jersey City, N. J.
38 Green Str.

Каждый Русинъ идучій зъ края, або навчій яку побудъ потребуе въ Нью Йорку, чи околлицѣ, повиненъ вступити до того готеля, бо:

Тутъ достане найздоровшій и найтанншій напѣтки всякого рода.

Достане поцѣлѣтъ таннй, чистенькій и безопасный.

Помеже зъ того готеля лашъ пару крокъ до пенсильванскіого, аліагоского и центрельского діпа, а такожъ діпа, звѣдкі стрѣткары розкодять ся по цѣлѣй мѣстѣ и околлицѣ, ажъ Newark, Bayonne и т. д.

Феры до Нью Йорку и Вруклина такожъ подѣ посомѣ.

Въ томъ готелю порадать вамъ безплатно, де тану шифкарту купити, а если не знаете, то запроводитъ васъ охотно на діпо, або на шифу, та загалъ дадутъ вамъ добру раду.

Въ готелю томъ е такожь прекрасна галья на мѣтинги, забавы и весѣлыя.